

مقایسه‌پذیری حسابداری، کیفیت گزارشگری مالی و کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری

فرزانه نصیرزاده^۱

سیدمحسن صالحی وزیری^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۰۷

چکیده

این مطالعه رابطه مقایسه‌پذیری حسابداری را با کیفیت گزارشگری مالی و کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری مورد بررسی قرار می‌دهد. با این تفکر که مقایسه‌پذیری، محیط اطلاعاتی را بهبود می‌بخشد و نه تنها موجب افزایش توانایی مدیران برای ارزیابی دقیق تعهدات می‌شود، بلکه درک سرمایه‌گذاران را در مورد تعهدات بهبود می‌بخشد. شرکت‌های مورد بررسی شامل ۷۱ شرکت طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۸ می‌باشد. در این تحقیق برای مقایسه‌پذیری حسابداری از مدل دی فرانکو (۲۰۱۱)، برای کیفیت گزارشگری مالی از مدل‌های کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) و کازنیک (۱۹۹۹) و برای اقلام تعهدی از مدل مک نیکولز (۲۰۰۲) استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی سبب کاهش قدرمطلق خطای اقلام تعهدی گردیده و هرچه این مقدار کاهش یابد، کیفیت گزارشگری مالی افزایش خواهد یافت. در مجموع، نتایج آزمون‌ها نشان داد که مقایسه‌پذیری با کیفیت گزارشگری مالی بالاتر ارتباط دارد، چرا که مقایسه‌پذیری باعث بهبود فرآیند برآورد اقلام تعهدی و توانایی سیگنال‌دهی عملکرد آتی می‌گردد. همچنین مقایسه‌پذیری حسابداری نیز رابطه منفی با کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری دارد. به عبارتی، بالاتر بودن قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در سال گذشته سبب افزایش درک استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی از قیمت‌گذاری اقلام تعهدی شده و بر این اساس، هرچه ضریب متغیر منفی‌تر باشد، درک بالاتر سرمایه‌گذاران را نشان می‌دهد. همچنین دریافتیم هنگامی که مقایسه‌پذیری بزرگتر باشد، سرمایه‌گذاران پاسخ چندان قوی به اقلام تعهدی اختیاری نشان نمی‌دهند.

واژه‌های کلیدی: مقایسه‌پذیری حسابداری، کیفیت گزارشگری مالی، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری.

۱ گروه حسابداری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. نویسنده مسئول. nasirzadeh@um.ac.ir

۲ گروه حسابداری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. syedmohsen.salehivaziri@mail.um.ac.ir

۱- مقدمه

هیات استاندارد حسابداری مالی (۲۰۱۰) بیان می‌کند که مقایسه‌پذیری، سودمندی اطلاعات حسابداری را افزایش می‌دهد و استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی را قادر می‌سازد تا شباهت‌ها و تفاوت‌های بین پدیده‌های اقتصادی را شناسایی کنند. علاوه بر این، این هیات در سال ۱۹۸۰ بیان می‌کند، در صورتی که اطلاعات مقایسه‌ای در دسترس نباشد، تصمیم‌های سرمایه‌گذاری و وام‌دهی نمی‌توانند منطقی باشند. تحقیقات روسین و همکاران^۱ ۲۰۱۱ نیز بر اهمیت مقایسه‌پذیری در قضاوت عملکرد شرکت تأکید دارند. تحقیقات موجود درباره مقایسه‌پذیری حسابداری عمدتاً بر مزایای آن برای استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی مانند تحلیلگران مالی و اعتباردهندگان تأثیر می‌گذارد (دی فرانکو و همکاران^۲، ۲۰۱۱؛ کیم و همکاران^۳، ۲۰۱۳). مطالعات بسیار کمی به بررسی پیامدهای مقایسه‌پذیری برای مدیران، به عنوان یک بخش مهم در روند تولید و انتشار اطلاعات پرداخته‌اند. همچنین، پیامدهای مقایسه‌پذیری برای کاربران به طور کامل مورد بررسی قرار نگرفته است. برای پر کردن این شکاف‌ها در ادبیات، به بررسی تأثیر مقایسه‌پذیری در کیفیت گزارشگری مالی مدیران و میزان درک سرمایه‌گذاران از پیامدهای اقلام تعهدی شرکت‌ها، با توجه به تأثیر مقایسه‌پذیری در کیفیت گزارشگری مالی می‌پردازیم.

بر اساس اظهارات هیات استانداردهای حسابداری مالی (FASB) (2010) و دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱)، مقایسه‌پذیری را به عنوان میزان معاملات اقتصادی مشابه که به طور مشابه محاسبه می‌شوند و معاملات غیرمشابه که به صورت متفاوت محاسبه می‌شوند، تعریف می‌کنند. بنابراین، برای مجموعه‌ای از رویدادهای اقتصادی معین، مقایسه‌پذیری را می‌توان اینگونه تعریف کرد: شرکت‌هایی که دارای سیستم‌های حسابداری مشابه هستند و گزارشات مالی مشابهی را تولید می‌کنند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). مقایسه‌پذیری زیاد به طور قابل توجهی می‌تواند محیط اطلاعاتی شرکت و کیفیت اطلاعاتی یک شرکت و همتایان آن را بهبود بخشد. گزارش‌های مالی مقایسه‌پذیرتر، معیارهای بهتری را برای دیگران فراهم می‌کند تا جمع‌آوری و پردازش اطلاعات آسانتر شود. تحقیقات پیشین نشان می‌دهد که گزارش مالی شرکت‌های همکار، منبع اطلاعاتی مهمی برای مدیران است (مایگو و جاکوبس^۴، ۲۰۰۶؛ مولهرین و میچل^۵، ۱۹۹۶). بنابراین، مقایسه‌پذیری بالاتر می‌تواند مدیران را نسبت به شرکت‌های رقیب، روند صنعت، شرایط اقتصادی و همچنین تأثیر آن بر شرکت آگاه‌تر کند. این دانش توسعه یافته، توانایی‌های مدیران را برای ارزیابی عملکرد شرکت و پیش‌بینی وقایع آینده تسهیل می‌کند. این موضوع باید با ادغام اطلاعات برای برآوردهای پیشگویانه

¹ - Revsine, L., Collins, D., Johnson, W. B., & Mittelstaedt, H. F

² - De Franco, G., Kothari, S. P., & Verdi

³ - Kim, S., Kraft, P., & Ryan, S

⁴ - Maiga, A. S., & Jacobs, F. A

⁵ - Mitchell, M. L., & Mulherin, J. H

قابل اعتماد به منظور ارائه گزارشات با کیفیت (لیبی و لوفت^۱، ۱۹۹۳) و نشان دادن عملکرد آتی، به مدیران کمک کند. به نوبه خود، انتظار داریم که مقایسه‌پذیری بیشتر بتواند کیفیت گزارشگری مالی مدیران را تحت تأثیر قرار دهد.

اگر برای سرمایه‌گذاران، اطلاعات دقیق‌تری از سودها مهیا شود، ممکن است قادر باشند که از این اطلاعات برای بهتر کردن نسبت قیمت به سودها استفاده کنند. با این حال، همانطور که توسط پروتی و واگنهوفر^۲ (۲۰۱۴) ذکر شد، کیفیت بیشتر گزارش مالی ممکن است خطاهای قیمت‌گذاری را کاهش دهد، اما گران‌فروشی یا ارزان‌فروشی سیستماتیک را کاهش نخواهد داد. با این حال، انتظار داریم مقایسه‌پذیری بیشتر، قابلیت صورت‌های مالی کاربران را برای پردازش و درک اطلاعات حسابداری بهبود دهد. بنابراین افزایش قیمت اقلام تعهدی که توسط تحقیقات قبلی ثبت شده، کاهش می‌یابد (اسلوآن^۳، ۱۹۹۶؛ ژی^۴، ۲۰۰۱). مقایسه‌پذیری بیشتر، به کاربران اجازه می‌دهد تا درک بهتری از یک شرکت، محیط آن و سیستم حسابداری آن داشته باشند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). علاوه بر این، اطلاعات مالی با مقایسه‌پذیری بیشتر، کاربران را قادر می‌سازد تا تشخیص بهتر و درک بهتری از شباهت‌ها و تفاوت‌های بین اقلام حسابداری داشته باشند (هیات استانداردهای حسابداری مالی (FASB)^۵، ۲۰۱۰). به این ترتیب، مقایسه‌پذیری بیشتر، کاربران را قادر می‌سازد تا درک بهتر و پیش‌بینی بهتری از وقایع اقتصادی داشته باشند و اینکه چگونه این وقایع به عملکرد حسابداری تبدیل می‌شوند. همچنین مطالعات قبلی نشان می‌دهند که شرکت‌هایی با صورت‌های مالی قابل مقایسه‌تر و با پیش‌بینی دقیق‌تر تحلیلگر و پراکندگی پایین‌تر مرتبط هستند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). علاوه بر این، مقایسه‌پذیری ممکن است صحت و دقت اطلاعات منتشر شده را در پیش‌بینی‌های مدیریتی بهبود دهد. احتمالاً این محیط اطلاعاتی بهبود یافته، ناهماهنگی اطلاعات را در بازار سهام کاهش می‌دهد، به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا اقلام تعهدی را پردازش کنند و کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری را بهبود می‌دهد.

مبانی نظری

۲- توسعه فرضیه و تحقیقات قبلی مربوطه

۲-۱- مقایسه‌پذیری و کیفیت گزارش مالی

صورت‌های مالی، تابعی از رخدادهای اصلی اقتصادی و حسابداری برای آن رخدادهای هستند. با فرض مجموعه مشخصی از رخدادهای اقتصادی، مقایسه‌پذیری را می‌توان به صورت میزان شباهت بین

¹ - Libby, R., & Luft, J

² - Perotti, P., & Wagenhofer, A

³ - Sloan, R

⁴ - Xie, H

⁵ - Financial Accounting Standards Board

سیستم‌های حسابداری شرکت تعریف کرد (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). به عبارت دیگر، مقایسه‌پذیری میزانی است که معاملات مشابه به طور مشابه در نظر گرفته می‌شوند و مشابه با معاملاتی است که به صورت غیرمشابه در نظر گرفته می‌شوند. همانطور که توسط هیات استانداردهای حسابداری مالی (FASB) ذکر شد (۱۹۸۰)، مقایسه‌پذیری دلیل اصلی ایجاد استانداردهای حسابداری است. استانداردهای حسابداری انتخاب و استفاده از روش‌های حسابداری را برای شرکت‌های مشابه اقتصادی هماهنگ می‌کنند و تنوع قوانین کاری را برای افزایش مقایسه‌پذیری محدود می‌کنند. از آنجا که توسعه و اتخاذ اصول حسابداری پذیرفته همگانی (GAAP)^۱ تا حد زیادی برای هر شرکت خاصی برونزا هستند، سیستم‌های حسابداری شرکت، میزان مقایسه‌پذیری آن‌ها و نتایج پذیرش اصول حسابداری پذیرفته همگانی (GAAP)، تا حد زیادی توسط شباهت‌های اقتصادی شرکت مانند مدل‌های کسب و کار، توابع تولید و عملیات تعیین می‌شوند.

انتظار می‌رود که دو شرکت با صنعت مشابه، با توجه به شباهت‌های اقتصادی، قابل مقایسه‌تر باشند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). مطابق با این مفهوم، اسریواستاوا^۲ (۲۰۱۴) نشان داد که تغییرات موقتی در معیارهای کیفی حسابداری، مانند رابطه ارزش، تطابق و نوسان سودها عمدتاً مبتنی بر اصول اقتصادی در مقابل تغییرات در حسابداری، اشاره به تاثیر قابل توجه عوامل درونی بر ویژگی‌های سودها دارند. در حالی که عوامل درونی یک شرکت به تدریج کامل می‌شوند، آن‌ها به کندی تغییر می‌کنند (فرانسیس، لافوند، السون، و اسچیپر^۳، ۲۰۰۵). بنابراین، مقایسه‌پذیری بین شرکت‌ها، مخصوصاً در کوتاه‌مدت، تا حد زیادی ثابت است. بدین معنی که مقایسه‌پذیری تا حد زیادی، یک وضعیت محیطی خارجی است. اسچیپر^۴ (۱۹۸۹) در حمایت از این مفهوم ذکر می‌کند که بسیاری از مطالعات تحقیقاتی فرض می‌کنند که مجموعه گزارش مدیر تا حد زیادی در کوتاه‌مدت ثابت است. این فرض، همچنین در معیار مقایسه‌پذیری ضمنی است، زیرا داده‌های چهارگانه از چندین سال قبل در اندازه‌گیری مقایسه‌پذیری در سال‌های اخیر استفاده می‌شوند. در حالی که استدلال می‌کنیم مقایسه‌پذیری تا حد زیادی برای اختیارات مدیریتی برونزا است، چندین تحلیل تکمیلی را برای بررسی درون‌زایی بالقوه انجام می‌دهیم.

چندین مطالعه اخیر، نتایج قابلیت مقایسه را برای کاربران صورت‌های مالی بررسی می‌کنند. این مطالعات بر مزایای مقایسه‌پذیری، از جمله تحلیلگری افزایشی (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱)، ریسک اعتباری کاهشی (کیم و همکاران، ۲۰۱۳)، سطوح بالاتر فعالیت ادغام و تملک (M&A) خارجی (فرانسیس، هوآنگ و خورانا^۵، ۲۰۱۵)، مالکیت‌های کارآمدتر (چن و همکاران^۶، ۲۰۱۴) و اطلاعات بیشتر قیمت سهام

^۱ - Generally accepted accounting principles

^۲ - Srivastava, A

^۳ - Francis, J., Lafond, R., Olsson, P., & Schipper, K

^۴ - Schipper, K

^۵ - Francis, J., Huang, S., & Khurana, I

^۶ - Chen, C., Collins, D., Kravet, T., & Mergenthaler, R

(چوی، چوی، مایرز و زیبارت^۱، ۲۰۱۴) تمرکز می‌کنند. به طور کلی، این مطالعات نشان می‌دهند که مقایسه‌پذیری بیشتر با محیط اطلاعاتی غنی‌تر مرتبط است. با این حال، مطالعات بسیار معدودی، مفاهیم مقایسه‌پذیری را به عنوان یک بخش ضروری در تولید اطلاعات و فرایند انتشار اطلاعات برای مدیران مورد بررسی قرار می‌دهند.

بارت و همکاران^۲ (۲۰۱۲) دریافتند که اتخاذ استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) توسط شرکت‌های غیرآمریکایی در بیش از ۲۰ کشور، مقایسه‌پذیری آن‌ها را با شرکت‌های آمریکایی استفاده‌کننده از اصول حسابداری پذیرفته همگانی (GAAP) آمریکا افزایش می‌دهد. آن‌ها همچنین دریافتند که به طور میانگین، تفاوت‌ها در نحوه هموارسازی سود، کیفیت اقلام تعهدی و به موقع بودن سودها بین شرکت‌های آمریکایی و شرکت‌های اتخاذکننده استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) کاهش می‌یابد. بنابراین، هدف مطالعه آن‌ها، ارائه برخی شواهد غیرمستقیم با توجه به ارتباط بین مقایسه‌پذیری و کیفیت گزارش مالی نیست. با این حال، مطالعه آن‌ها به صورت مستقیم ارتباط بین معیارهای کیفی حسابداری و مقایسه‌پذیری را بررسی نمی‌کند. این موضوع مهم است، زیرا اتخاذ استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) و مطالعات داخلی تأثیرات پیچیده بسیاری دارند، که کنترل آن‌ها مشکل است (گوردون و همکاران^۳، ۲۰۱۳). انطباق‌های استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) ممکن است تغییرات همزمانی را منعکس کنند که با انطباق همراه است، مانند بهبود در تنظیم و اجرا، که ممکن است منجر به افزایش مقایسه‌پذیری شود. تغییرات و تفاوت‌ها در عوامل سازمانی ممکن است تأثیرات را در مطالعات میدانی پیچیده کنند. بنابراین، واضح نیست که تا چه حدی معیارهای کیفی حسابداری بررسی شده توسط بارت و همکاران، مرتبط با مقایسه‌پذیری هستند. در نتیجه، بارت و همکاران، ذکر می‌کنند که معیارهای کیفی حسابداری مورد بررسی آن‌ها، تنها به صورت بالقوه مرتبط با مقایسه‌پذیری هستند. علاوه بر این، مطالعه آن‌ها، تفاوت‌ها را در معیارهای کیفی حسابداری و رابطه آن‌ها را با مقایسه‌پذیری مورد بررسی قرار می‌دهد. برخلاف مطالعه آن‌ها، در اینجا به صورت مستقیم تأثیر مقایسه‌پذیری را بر معیارهای کیفی گزارش مالی یک شرکت بررسی می‌کنیم که توانایی مدیران را برای ایجاد ارزیابی‌های دقیق حسابداری منعکس می‌کند.

همچنین، در رابطه با این پژوهش، گونگ، لی، و زو^۴ (۲۰۱۳) نشان دادند که سطوح پایین‌تر مقایسه‌پذیری، تمایل مدیران را به مباحث پیش‌بینی سود افزایش می‌دهد تا هزینه‌های مورد انتظار مربوط به ناهماهنگی اطلاعات را کاهش دهند. شواهد آن‌ها نشان می‌دهد که مدیران از سطح مقایسه‌پذیری

¹ - Choi, J., Choi, S., Myers, L., & Ziebart, D

² - Barth, M., Landsman, W., Lang, M., & Williams, C

³ - Gordon, E., Greiner, A., Kohlbeck, M., Lin, S., & Skaife, H

⁴ - Gong, G., Li, L. Y., & Zhou, L

شرکت‌ها آگاه هستند و این موضوع بر تصمیمات افشای اطلاعات توسط مدیران تأثیر می‌گذارد. ما حدس می‌زنیم که مقایسه‌پذیری بر کیفیت اطلاعات حسابداری منتشر شده توسط مدیران در صورت‌های مالی آن‌ها تأثیر می‌گذارد.

استانداردهای حسابداری، تنوع در انتخاب و کاربرد روش‌های حسابداری را از بین نمی‌برند. تحقیقات تجربی قبلی نشان می‌دهند که مدیران از اختیار گزارشگری آن‌ها برای ارتباط یا نمایش اطلاعات خصوصی از طریق اقلام تعهدی اختیاری استفاده می‌کنند (آریا و همکاران^۱، ۲۰۰۳؛ بیور و انگل^۲، ۱۹۹۶؛ لوئیس و رابینسون^۳، ۲۰۰۵؛ واتس و زیمرمن^۴، ۱۹۸۶). بوئن و همکاران^۵ (۲۰۰۸) دریافتند که اقلام تعهدی اختیاری مرتبط با حاکمیت ضعیفی هستند که به صورت مثبتی مرتبط با عملکرد آینده شرکت است، که آن را به صورت شواهدی تفسیر می‌کنند که اقلام تعهدی اختیاری، انتظارات عملکردی آینده مدیران را منعکس می‌کند.

همچنین، مطالعات قبلی نشان می‌دهند که اطلاعات مالی شرکت بر گزارشگری مالی و تصمیمات شرکت‌های مربوطه، تأثیر می‌گذارد (بیتی و همکاران^۶، ۲۰۱۳؛ دسیر^۷، ۲۰۱۲). مدیران ممکن است از گزارش‌های مالی شرکت مشابه یا همکار برای کسب اطلاعات درباره انتخاب‌های استراتژیک شرکت‌های دیگر، کاهش عدم قطعیت درباره تقاضا و شرایط هزینه‌ای و برای اهداف محک‌زنی استفاده کنند (دورنرف و مانگن^۸، ۲۰۰۹؛ مایگا و جاکوبز، ۲۰۰۶؛ میتچل و مولهرین، ۱۹۹۶). بدین معنی که مدیران ممکن است اطلاعات جدیدی از صورت‌های مالی همکاران خود یاد بگیرند، موارد قبلی را بروزرسانی کنند و اقدامات خودشان را با توجه به آن اصلاح کنند.

تحقیقات پیشین نشان می‌دهند که مقایسه‌پذیری، هزینه کسب و پردازش اطلاعات را کاهش می‌دهد، در نتیجه کمیت و کیفیت اطلاعات افزایش می‌یابد (چن و همکاران، ۲۰۱۴؛ دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱؛ فرانسیس و همکاران، ۲۰۱۵؛ کیم و همکاران، ۲۰۱۳). این تحقیقات نشان می‌دهند که مقایسه‌پذیری، مجموعه اطلاعات موجود برای مدیران را توسعه خواهد داد، تحلیل اطلاعات را آسانتر می‌کند و عدم قطعیت را در قضاوت‌ها کاهش می‌دهد. در عوض، مدیران باید دانش بیشتری درباره شرکت، صنعت و همکاران خود و محیط کلی آن داشته باشند. دانش بیشتر سبب می‌شود که مدیر در موقعیت بهتری قرار بگیرد تا عملکرد نسبی شرکت را ارزیابی کرده و رخدادهای اقتصادی و همچنین تأثیر آن‌ها بر شرکت را پیش‌بینی کند. از

¹ - Arya, A., Glover, J., & Sunder, S

² - Beaver, W., & Engel, E

³ - Louis, H., & Robinson, D

⁴ - Watts, R., & Zimmerman, J

⁵ - Bowen, R., Rajgopal, S., & Venkatachalam, M

⁶ - Beatty, A., Liao, S., & Yu, J. J

⁷ - Desir, R

⁸ - Durnev, A., & Mangen, C

مدیران انتظار می‌رود با درک بیشتر و دانش بیشتر از محیط شرکت خودشان قادر باشند تا از اقلام تعهدی با کیفیت بالاتر گزارش بدهند (دمرجیان و همکاران^۱، ۲۰۱۳). مخصوصاً، انتظار می‌رود تا مقایسه‌پذیری، این توانمندی را به مدیران بدهد تا ارزیابی‌های رو به جلوی قابل اعتمادتری را ارائه کنند و عملکرد آینده شرکت را با اقلام تعهدی اختیاری، بهتر نشان دهند. به طور کلی، انتظار می‌رود تا اقلام تعهدی اختیاری گزارش شده توسط مدیران با اطلاعات کامل، از کیفیت بالاتری برخوردار باشد. اولین فرضیه ما که به شکل جایگزین بیان شده، به صورت زیر می‌باشد:

H1 مقایسه‌پذیری حسابداری رابطه مثبت با کیفیت گزارشگری مالی دارد.

۲-۲- مقایسه‌پذیری و کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری

اسلوان (۱۹۶۹) نشان داد که سرمایه‌گذاران پایداری اقلام تعهدی را دست بالا می‌گیرند و به صورت سیستماتیک در دوره زمان فعلی، بر روی اقلام تعهدی، قیمتی بیش از حد واقعی می‌گذارند. ژئی (۲۰۰۱)، تمایز بیشتری بین اقلام تعهدی اختیاری و غیر اختیاری قائل می‌شود و نشان داد که سرمایه‌گذاران در اصل بر روی مؤلفه اقلام تعهدی اختیاری به اشتباه قیمت‌گذاری می‌کنند، اما بر روی مؤلفه غیر اختیاری قیمت‌گذاری اشتباه ندارند. این موضوع ممکن است ناشی از این باشد که کاربران نتوانند به درستی نوع اقلام تعهدی را تشخیص دهند و یا نتوانند به درستی تفاوت در پایداری را بین مؤلفه‌های سودها را در نظر بگیرند. به عبارت دیگر، ممکن است سرمایه‌گذاران با ارزیابی دقیق کیفیت سودها و یا ایجاد تنظیمات مناسب، مشکل داشته باشند. انتظار می‌رود که سطوح بالاتر مقایسه‌پذیری، درک سرمایه‌گذار را از اقلام تعهدی بهبود دهد و در نتیجه افزایش قیمت سیستماتیک اقلام تعهدی اختیاری را کاهش دهد. در پاراگراف‌های زیر، کانال‌هایی را توضیح می‌دهیم که از طریق مقایسه‌پذیری بر قیمت‌گذاری اقلام تعهدی سرمایه‌گذاران تأثیر می‌گذارند.

اولاً، زمانی که مقایسه‌پذیری بیشتر است، اطلاعاتی با کیفیت و کمیت بیشتر برای سرمایه‌گذاران مهیا می‌شود. بعنوان مثال، پیش‌بینی‌های مدیریت و تحلیلگر ممکن است برای سرمایه‌گذاران اطلاعاتی با کیفیت بالاتر برای قیمت‌گذاری بهتر اقلام تعهدی مهیا کند. دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) دریافتند که سطوح بزرگتر مقایسه‌پذیری با پوشش بیشتر تحلیلگر، پیش‌بینی‌های دقیق‌تر تحلیلگر و پراکندگی کمتر پیش‌بینی تحلیلگر مرتبط هستند. همانطور که در بالا بحث شد، مقایسه‌پذیری نیز به مدیران کمک می‌کند تا انتظارات دقیق‌تر از عملکرد آینده شرکت را توسعه دهند. بنابراین، تا حدی که مدیران پیش‌بینی سودها را منتشر می‌کنند، سطوح بیشتر مقایسه‌پذیری ممکن است صحت و دقت این اطلاعات را بهبود دهد. این مجموعه

¹ - Demerjian, P., Lev, B., Lewis, M., & McVay, S

اطلاعات با کیفیت بالاتر و توسعه‌یافته‌تر، باید به سرمایه‌گذاران اجازه دهد تا درک بهتری از عملکرد شرکت داشته باشند.

دوما، انتظار می‌رود که مقایسه‌پذیری، توانایی سرمایه‌گذاران را برای پردازش اطلاعات حسابداری بهبود دهد. اطلاعات قابل مقایسه‌تر، معیارهای سنجش بهتری فراهم می‌کنند که کاربران را قادر می‌سازد تا استنتاج‌های بهتری درباره شباهت‌ها و تفاوت‌های بین شرکت‌ها ایجاد کنند. این موضوع به کاربران اجازه می‌دهد تا رخدادهای اقتصادی را بهتر درک کرده و پیش‌بینی کنند. چندین مطالعه نشان داده‌اند که مقایسه‌پذیری حسابداری، مزایایی را برای شرکت‌کنندگان بازار فراهم می‌کند. همانطور که در بالا ذکر شد، دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) نشان می‌دهند که مقایسه‌پذیری به تحلیلگران کمک می‌کند تا اطلاعات حسابداری را بهتر تفسیر کنند، پوشش تحلیلگران و صحت پیش‌بینی را بهبود دهند و پراکندگی را کاهش دهند. کیم و همکاران (۲۰۱۳) دریافتند که مقایسه‌پذیری به صورت مثبتی با نقدینگی اوراق قرضه مرتبط است، که ناشی از این دیدگاه است که مقایسه‌پذیری به شرکت‌کنندگان بازار کمک می‌کند تا اطلاعات را پردازش کنند و ناهماهنگی اطلاعات را در بازار سرمایه کاهش دهند. به طور کلی، مقایسه‌پذیری نه تنها برای مدیران مفید خواهد بود، بلکه برای کاربران صورت حساب‌های مالی مانند سرمایه‌گذاران سهام نیز مفید خواهد بود. به طور کلی، انتظار می‌رود تا مقایسه‌پذیری، محیط اطلاعاتی را بهبود بخشد و به کاربران اجازه دهد تا ارزیابی بهتری از عملکرد مالی فعلی و تاریخی شرکت‌ها داشته باشند. همانند مستندات قبلی تحقیق که قیمت‌گذاری نادرست سرمایه‌گذار به دلیل مؤلفه اقلام تعهدی اختیاری سودها است (ژی، ۲۰۰۱)، ما بر این مؤلفه تمرکز می‌کنیم. فرضیه دوم ما، که به صورت جایگزین بیان شده، به شرح زیر است:

H2. مقایسه‌پذیری حسابداری رابطه مثبتی با کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری دارد.

فرضیه دوم ما تا حدی بر خلاف روال معمول است. اولین فرضیه ما پیشنهاد می‌کند که مقایسه‌پذیری باید با کیفیت بالاتر گزارش مالی مرتبط باشد. ادبیات پیشین نشان می‌دهند زمانی که اختلال کمتری در سودها وجود دارد، سرمایه‌گذاران باید با شدت بیشتری به سودها واکنش نشان دهند (هالتاوسن و ورسچیا، ۱۹۸۸؛ چویی و سالامون^۲، ۱۹۸۹؛ تنو و وانگ^۳، ۱۹۹۳). در مقابل، پیشنهاد می‌شود که سرمایه‌گذاران باید به شدت کمتری به اقلام تعهدی اختیاری واکنش نشان دهند و افزایش قیمت آن‌ها را با میزان کمتری انجام دهند. بر اساس یافته‌های پروتی و واگنهورفر (۲۰۱۴) انتظار بر این است که کیفیت بالاتر سودها ممکن است خطا در قیمت‌گذاری را کاهش دهد، اما افزایش یا کاهش قیمت اصولی را کاهش نخواهد داد، همانطور که در حالت اقلام تعهدی به صورت طبیعی توسط اسلوآن ذکر شده است. بدین معنی که، پیش‌بینی

¹ - Holthausen, R., & Verrecchia, R

² - Choi, S., & Salamon, G

³ - Teoh, S., & Wong, T

می‌شود مقایسه‌پذیری درک سرمایه‌گذار را از اقلام تعهدی بهبود خواهد داد و افزایش قیمت اقلام تعهدی را کاهش خواهد داد و افزایش در بهره‌وری قیمت‌گذاری را موجب خواهد شد.

چاوهان و کومار^۱ (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی مقایسه‌پذیری حسابداری و تأثیر آن بر اطلاعات سرمایه‌گذاران خارجی پرداختند. نتایج نشان داد که سرمایه‌گذاران خارجی ترجیح می‌دهند که در شرکت‌هایی که قابلیت مقایسه‌پذیری حسابداری بیشتری دارند سرمایه‌گذاری کنند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که مزایای قابلیت مقایسه‌پذیری حسابداری در شرایطی که شرکت‌ها شهرت کمتری دارند در صنعتی که رقابت کمی هست کار می‌کنند و قیمت سهام آن‌ها اطلاعات کمی از ویژگی‌های خاص شرکت ارائه می‌کند برجسته‌تر می‌شود.

حسن منظور و آل هادی^۲ (۲۰۱۷) تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را بر دارایی‌های نقدی شرکت مورد بررسی قرار دارند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد افزایش قابلیت مقایسه، هزینه‌های کسب اطلاعات را کاهش می‌دهد؛ همچنین نتایج حاکی از این بود که قابلیت مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی به طور قابل توجهی باعث کاهش ارزش پول نقد شرکت می‌شود که بر محدودیت‌های تأمین مالی، کیفیت گزارشگری مالی و حاکمیت شرکت‌ها مؤثر است.

در تحقیقات مرتبط دیگر سوهن^۳ (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی اینکه چگونه فعالیت‌های مدیریت سود فرصت‌طلبانه مدیران با افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌ها در ارتباط است و چگونه سایر شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد پرداختند. سوهن به این نتیجه رسید که با افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت با سایر شرکت‌ها، مدیریت سود واقعی افزایش می‌یابد و مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی کاهش پیدا می‌کند.

رضایی و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی تأثیر ویژگی‌های شرکت بر رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و نگهداشت وجه نقد شرکت‌ها پرداختند. به این نتیجه رسیدند که ارتباط معناداری بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و نگهداشت وجه نقد وجود دارد. همچنین ارتباط منفی و معناداری ناشی از تمرکز مالکیت و کیفیت گزارشگری مالی بر رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و نگهداشت وجه نقد وجود دارد.

امان‌اللهی و زاج (۱۳۹۸) در تحقیقی به بررسی نقش اقلام تعهدی در سودآوری و سود سهام شرکت‌ها پرداختند. در این مقاله، این موضوع که مدیران از اقلام تعهدی جهت انتقال اطلاعات به بازار استفاده می‌نمایند، مورد بررسی قرار گرفته و داده‌های مربوط به سودآوری و اعلامیه‌های تقسیم سود به‌عنوان زمینه تحقیقات انتخاب گردید. این زمینه، از هموارسازی فرصت‌طلبانه سود توسط مدیران جلوگیری و در نتیجه موجب افزایش اعتبار می‌گردد. مطابق با مبانی نظری، ممکن است مدیران افزایش سود تقسیمی و استفاده

¹ - Chauhan, Y., & Kumar, S. B

² - Habib, A., Monzur Hasan, M., Al-Hadi, A

³ - Sohn, B. C

از اقلام تعهدی را نشانه‌ای برای سودآوری آتی شرکت به کار می‌برند که یافته‌های براساس این مبانی نظری مورد بررسی قرارگرفت و نتیجه حاصل از فرضیه اول مبنی بر اینکه "واکنش بازار به اعلام افزایش سود سهام، مثبت می‌باشد" که حاکی از وجود ارتباط مستقیم و معنادار بین متغیرها می‌باشد. همچنین نتایج حاصل از فرضیه سوم مبنی بر اینکه "اقلام تعهدی مثبت شرکت‌ها همبستگی مثبتی با سودآوری آتی شرکت‌ها دارد" تأیید شد، در فرضیه دوم یافته‌ها نشان می‌دهد که هیچیک از معیارهای اقلام تعهدی تحت تأثیر افزایش سود تقسیمی شرکت‌ها نبوده‌اند.

مقدم و لشکری (۱۳۹۷) در تحقیقی به بررسی تأثیر سیاست‌های تقسیم سود سهام بر تصمیمات سرمایه‌گذاری با تأکید بر کیفیت گزارشگری مالی پرداختند. این پژوهش به دنبال پاسخی برای این پرسش‌ها است که آیا تأثیر منفی سود نقدی سهام بر سرمایه‌گذاری شرکت‌هایی که بخش عمده‌ای از ارزش شرکت، حاصل از فرصت‌های رشد می‌باشد، شدیدتر است؟ آیا کیفیت گزارشگری مالی موجب کاهش تأثیر منفی سود نقدی سهام بر سرمایه‌گذاری می‌گردد؟ جهت اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی از مدل تعدیل شده دیچاو و دیچو (۲۰۰۲) توسط مک نیکلز (۲۰۰۲) استفاده شده است که مشابه تحقیق انجام شده توسط رامالین جیگودا و سان وانگ (۲۰۱۳) می‌باشد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که تأثیر منفی سود نقدی سهام بر سرمایه‌گذاری شرکت‌هایی که بخش عمده‌ای از ارزش شرکت، حاصل از فرصت‌های رشد می‌باشد، شدیدتر است. اما کیفیت گزارشگری مالی موجب کاهش تأثیر منفی سود نقدی سهام بر سرمایه‌گذاری نمی‌شود.

خان محمدی و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی رابطه مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی و نگهداشت وجه نقد پرداختند. مطالعات اخیر درباره قابلیت مقایسه نشان می‌دهد که قابلیت مقایسه گزارش مالی یک بنگاه می‌تواند هزینه‌های کاربران برای اکتساب و پردازش را کاهش بدهد و کیفیت اطلاعات مالی را افزایش بدهد. هدف تحقیق حاضر بررسی رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و نگهداشت وجه نقد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری نشان می‌دهد که؛ قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر نگهداشت وجه نقد شرکت تأثیر می‌گذارد. به این نتیجه رسیدند که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر نگهداشت وجه نقد تأثیر معناداری دارد. همچنین محدودیت‌های مالی بر تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر نگهداشت وجه نقد در شرکت نقش میانجی‌گری دارد.

کیا و صفری گرایلی (۱۳۹۶) به بررسی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت سود واقعی پرداختند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری موجب کاهش مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و در مقابل، افزایش مدیریت واقعی سود می‌شود. به بیان دیگر با افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی مدیران روش‌های مدیریت سود واقعی را جایگزین دستکاری اقلام تعهدی می‌کنند.

مهدوی و رضایی (۱۳۹۲) در تحقیقی به بررسی اثرات کیفیت گزارشگری مالی بر سیاست تقسیم سود پرداختند. هدف از این مقاله بررسی اثرات کیفیت گزارشگری مالی بر سیاست تقسیم سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. به همین منظور، با استفاده از مدل فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵)، از بخش اختیاری و ذاتی (غیراختیاری) کیفیت اقلام تعهدی به‌عنوان کیفیت گزارشگری مالی استفاده شده است. نتایج آزمون آماری فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین بخش اختیاری کیفیت اقلام تعهدی با پرداخت سود سهام رابطه مستقیم معناداری وجود دارد اما بین بخش غیراختیاری کیفیت اقلام تعهدی با پرداخت سود سهام رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین، نتایج پژوهش در خصوص متغیرهای کنترلی نشان‌دهنده آن است که بین نسبت کیوتوبین و نسبت هزینه‌های عملیاتی به فروش، با پرداخت سود سهام رابطه معکوس معناداری وجود دارد؛ اما بین سایر متغیرهای کنترلی (اندازه شرکت و بازده حقوق صاحبان سهام) با پرداخت سود سهام رابطه معناداری وجود ندارد.

۳- روش شناسی تحقیق

جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند. نمونه آماری پژوهش شامل شرکت‌هایی است که شرایط زیر را دارند:

- ۱) حداقل از ابتدای سال مالی ۱۳۹۱ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند و تا پایان سال مالی ۱۳۹۸ در آن حضور داشته باشند.
- ۲) اطلاعات آن‌ها در دسترس باشد.
- ۳) جزو بانک‌ها و مؤسسات مالی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری یا شرکت‌های واسطه‌گری مالی و بیمه نباشند. دلیل این موضوع ماهیت متفاوت عملیات شرکت‌های مذکور نسبت به سایر شرکت‌ها و برخی قوانین و استانداردهای حسابداری متفاوت تدوین شده برای شرکت‌های فعال در صنایع مذکور است.

با توجه به این معیارها تعداد ۷۱ شرکت برای انجام آزمون فرضیه‌های پژوهش انتخاب شدند. در این پژوهش برای فراهم کردن اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از منابع مختلفی از جمله سایت اطلاع‌رسانی بورس اوراق بهادار تهران و نرم‌افزار ره‌آوردنویین استفاده شد و آزمون‌های آماری در نرم‌افزار Eviews10 انجام شده است.

۴- مدل آزمون فرضیه‌های پژوهش

الف) آزمون فرضیه اول

مدل آزمون فرضیه اول

$$FRQ_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ACCTCOMPD_{i,t-1} + \beta_2 Size_{i,t} + \beta_3 Lev_{i,t} + \beta_4 ROA_{i,t} + \beta_5 RoE_{i,t} + \beta_6 Growth_{i,t} + \beta_7 Age_{i,t} + \beta_8 Loss_{i,t} + \beta_9 Mtb_{i,t} + \sum Year + \sum Ind + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

در مدل ۱ داریم؛

متغیر وابسته: کیفیت گزارشگری مالی بوده که با استفاده از دو معیار زیر سنجیده می‌شود؛
مدل اقلام تعهدی کوتاری و همکاران^۱ (۲۰۰۵)

$$TAccr_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1(1/Assets_{i,t-1}) + \alpha_2 \Delta Rev_{i,t} + \alpha_3 PPE_{i,t} + \alpha_4 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (2)$$

مدل کازنیک (۱۹۹۹).

$$TAC/TA_{i,t} = \beta_1(1/TA)_{i,t} + \beta_2(\Delta REV - \Delta REC)_{i,t}/TA_{i,t} + \beta_3(PPE/TA)_{i,t} + \beta_4(\Delta CFO/TA)_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (3)$$

در مدل‌های مذکور، پس از برازش مدل‌ها و استخراج خطاهای مدل، قدرمطلق آن‌ها به عنوان معیار کیفیت گزارشگری مالی در نظر گرفته خواهد شد. هر چه مقادیر خطای مدل کمتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی بالاتر است.

متغیر مستقل: قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بوده که به شرح زیر محاسبه می‌گردد؛

قابلیت مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی از مدل دی فرانکو (۲۰۱۱) اندازه‌گیری می‌کنیم. بر اساس این مدل یک شرکت به عنوان تابعی در نظر گرفته می‌شود که رویداد اقتصادی (بازده سهام) را به گزارش‌های مالی (سود حسابداری) تبدیل می‌کند. به طوریکه هر چه تابع حسابداری دو شرکت شباهت بیشتری با هم داشته باشد، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی آن‌ها بیشتر خواهد بود. با استفاد از این معیار برای محاسبه قابلیت مقایسه بین دو شرکت i و j ، ابتدا مدل رگرسیونی زیر برای هر شرکت - سال و با استفاده از داده‌های سری زمانی برآورد می‌شود.

$$Earnings_{it} = \alpha_i + \beta_i Return_{it} + \varepsilon_{it} \quad (4)$$

که در آن، Earnings سود عملیاتی است که با ارزش بازار سهام ابتدای دوره، همگن می‌شود.

Return بازده سالانه سهام است. افزون بر آن i نماد شرکت و t نماده سال است.

در مدل ۴، ضرایب α_i و β_i نشان می‌دهند که چگونه وقایع اقتصادی در سود حسابداری شرکت i منعکس می‌شوند با فرض یکسان بودن وقایع اقتصادی (بازده)، برای سنجش میزان تشابه در عملکرد سیستم‌های حسابداری دو شرکت i و j در انعکاس رویدادهای اقتصادی، سود پیش‌بینی شده هر شرکت، یک بار با استفاده

¹ - Kothari, S. P., Leone, A. J., & Wasley, C. E

از ضرایب برآوردشده همان شرکت و بار دیگر با استفاده از ضرایب برآوردشده سایر شرکت‌های آن صنعت به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$E(\text{Earnings})_{iit} = \alpha_i + \beta I \text{ Return } it \quad (5)$$

$$E(\text{Earnings})_{ijt} = \alpha_j + \beta_j \text{ Return } it \quad (6)$$

که در آن‌ها، $E(\text{Earnings})_{iit}$ سود مورد انتظار شرکت i با استفاده از تابع و بازده شرکت i در زمان t است. $E(\text{Earnings})_{ijt}$ سود مورد انتظار شرکت j با استفاده از تابع شرکت j و بازده شرکت i در زمان t است. قابلیت مقایسه حسابداری بین شرکت i و شرکت j (Comp_{ij}) به صورت منفی میانگین قدر مطلق تفاضل بین سود برآورد شده با استفاده از توابع حسابداری شرکت i و شرکت j محاسبه می‌شود. شرکت i و شرکت j باید در یک گروه صنعتی یکسان باشند.

$$7) \text{CompAcct}_{ijt} = -\frac{1}{16} \times \sum_{t-15}^t |E(\text{Earnings})_{iit} - E(\text{Earnings})_{ijt}|$$

مقادیر بزرگتر این شاخص بیانگر قابلیت مقایسه بالاتر بین شرکت i و شرکت j است. در نهایت با میانگین‌گیری از تمامی ترکیب‌های Comp_{ij} یک شاخص برای قابلیت مقایسه حسابداری در سطح هر شرکت محاسبه می‌گردد. لازم به ذکر است مقدار تعویقی این متغیر در مدل اصلی پژوهش استفاده می‌گردد، چراکه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی سال گذشته به صورت کیفیت گزارشگری مالی بالاتر سال آتی نمود پیدا می‌کند.

ب) آزمون فرضیه دوم

مدل آزمون فرضیه دوم

$$\text{SIZEJR}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{DA}_{i,t} + \beta_2 \text{ACCTCOMPD}_{i,t-1} + \beta_3 \text{DA}_{i,t} * \text{ACCTCOMPD}_{i,t-1} + \beta_4 \text{CFO}_{i,t} + \beta_5 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_6 \text{MTB}_{i,t} + \beta_7 \text{NA}_{i,t} + \beta_8 \text{HHI}_{i,t} + \sum \text{Year} + \sum \text{Ind} + \varepsilon_{i,t} \quad (8)$$

در مدل ۸ داریم؛

متغیر وابسته: کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری می‌باشد که برابر است با بازده تعدیل‌شده در پایان سال که از جمع بازده‌ها در طی سال تقسیم بر تعداد ماه‌ها بدست خواهد آمد.

متغیر مستقل: متغیر تعاملی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و بخش اختیاری اقلام تعهدی به عنوان متغیر مستقل اصلی جهت تصمیم‌گیری در مورد آزمون فرضیه دوم استفاده می‌شود. تحقیقات نشان داده است که قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی بر اساس بخش اختیاری آن صورت می‌پذیرد (ژای، ۲۰۰۱). به عبارتی بالاتر بودن قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در سال گذشته سبب افزایش درک استفاده‌کنندگان صورت‌های

مالی از قیمت‌گذاری اقلام تعهدی شده و بر این اساس، هرچه ضریب متغیر منفی‌تر بوده، درک سرمایه‌گذاران بالاتر بوده و فرضیه دوم تأیید می‌گردد. برای بخش تعهدی از باقی مانده مدل مک نیکولز (۲۰۰۲) استفاده خواهد شد.

$$ACC_{it} = \beta_0 + \beta_1 CFO_{it-1} + \beta_2 CFO_{it} + \beta_3 CFO_{it+1} + \beta_4 \Delta REV_{it} + \beta_5 PPE_{it} + \varepsilon_{it} \quad (9)$$

با توجه به مدل‌های مطرح شده برای تحقیق، متغیرهای کنترلی و تعریف‌های عملیاتی آن طبق جدول ۱ می‌باشد:

جدول ۱- تعریف متغیرهای کنترلی تحقیق

نام متغیر	تعریف عملیاتی
Size	اندازه شرکت، لگاریتم مجموعه طبیعی دارایی‌ها
Lev	اهرم مالی، برابر است با مجموعه بدهی تقسیم بر دارایی‌ها
RoA	بازده دارایی‌ها، برابر است با سود خالص تقسیم بر مجموعه دارایی‌ها
RoE	بازده حقوق صاحبان سهام، برابر است با سود خالص تقسیم بر ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام
GrowthSale	درصد رشد فروش برابر است، با فروش امسال منهای سال قبل تقسیم بر فروش سال قبل
Age	عمر شرکت، فاصله زمانی بین تأسیس شرکت تا سال مورد بررسی
Loss	زیان‌ده بودن، در شرکت در سال مورد بررسی زیان‌ده باشد. عدد یک در غیر این صورت عدد صفر
MtB	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام
Industry	متغیر ساختگی صنعت
Year	متغیر ساختگی سال
CFO	اهرم مالی، برابر است با مجموعه بدهی تقسیم بر دارایی‌ها
NA	مقادیر پیش‌بینی شده متغیر وابسته مدل مک نیکولز (۲۰۰۲).
HHI	شاخص هرفیندل هریشمن از حاصل جمع توان دوم سهم بازار کلیه بنگاه‌های فعال در صنعت به دست می‌آید

منبع: یافته‌های پژوهشگر

HHI: شاخص هرفیندل هریشمن از حاصل جمع توان دوم سهم بازار کلیه بنگاه‌های فعال در صنعت به دست می‌آید و به صورت الگوی ۱۰ است چن و همکاران (۲۰۱۲). به عبارتی داریم فروش شرکت به فروش صنعت به توان دو.

$$HHI = \sum_{i=1}^K S_i^2$$

(۱۰)

که در آن k تعداد بنگاه‌های فعال در بازار S_i سهم بازار شرکت i ام است که از رابطه ۱۱ به دست می‌آید.

$$S_i = X_j / \sum_{j=1}^n X_j$$

(۱۱)

که در آن X_j نشان‌دهنده فروش شرکت j ام و I نشان‌دهنده نوع صنعت است. شاخص هرفیندال هیرشمن، میزان تمرکز صنعت را اندازه‌گیری می‌کند. هر چه این شاخص بزرگتر باشد، میزان تمرکز بیشتر بوده و رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بالعکس. لازم به ذکر است که این شاخص در پژوهش‌های چنگ و همکاران^۱ (۲۰۱۳) نیز استفاده شده است.

۵- یافته‌های پژوهش

۵-۱- آمار توصیفی پژوهش

یکی از مهمترین و معتبرترین شاخص‌های پراکندگی که در این تحلیل بدان‌ها پرداخته شده است انحراف معیار (انحراف استاندارد) است. این معیار جذر مثبت واریانس داده‌ها است که بر سایر آماره‌های پراکندگی رجحان دارد. همچنین در مقایسه دو یا چند جامعه آن که انحراف معیارش کمتر است، مقادیر صفت مورد مطالعه آن جامعه یکنواخت‌تر از جامعه‌های دیگر است. اگر پراکندگی بالا باشد انحراف استاندارد بزرگ خواهد شد. یافته‌های توصیفی حاصل از این پژوهش شامل میانگین، میانه، انحراف معیار، کمترین مشاهده و بیشترین مشاهده طی جداول ذیل ارائه می‌شود. تفاوت اندک بین متغیر میانه و میانگین حاکی از نرمال بودن متغیرهاست. همچنین متغیرها دارای انحراف معیار پایین هستند و این مورد نیز مؤید توزیع یکنواخت داده‌ها می‌باشد.

جدول ۲ - شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای مدل پژوهش

تعریف عملیاتی	نماد	میانگین	میانه	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
شاخص اول کیفیت گزارشگری مالی	FRQ1	۰/۰۸۰	۰/۰۶۴	۰/۰۷۳	۰/۰۰۰	۰/۵۷۶
شاخص دوم کیفیت گزارشگری مالی	FRQ2	۰/۰۸۱	۰/۰۶۹	۰/۰۷۵	۰/۰۰۰	۰/۵۹۵
بازده تعدیل شده	SIZEJR	۰/۰۲۴	۰/۰۰۲	۰/۰۹۰	-۰/۰۷۹	۰/۷۳۸
قابلیت مقایسه صورتهای مالی	ACCTCOM PD	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۲	-۰/۰۴۰	۰/۰۰۰
اقلام تعهدی اختیاری	DA	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۱۰۸	-۰/۴۳۵	۰/۵۹۵
شاخص هرفیندال	HHI	۰/۰۸۹	۰/۰۶۱	۰/۱۰۳	۰/۰۱۶	۰/۷۳۷
اندازه شرکت	Size	۱۴/۰۵۰	۱۴/۰۵۰	۱/۳۹۱	۱۰/۳۵۲	۱۹/۱۵۰

^۱ - Cheng, P., Man, P., & Yi, C. H

تعریف عملیاتی	نماد	میانگین	میان	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
اهرم مالی	Lev	۰/۵۸۹	۰/۵۸۹	۰/۲۲۲	۰/۰۱۳	۲/۰۷۸
بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۱۱۳	۰/۱۱۲	۰/۱۲۸	-۰/۴۵۱	۰/۵۴۸
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰/۲۵۸	۰/۲۴۵	۰/۲۸۷	-۰/۹۰۲	۰/۸۰۲
رشد فروش	Growth	۰/۲۰۳	۰/۱۸۳	۰/۳۷۷	-۰/۶۰۳	۲/۷۴۲
سن شرکت	Age	۱/۵۲۸	۱/۵۹۱	۰/۱۹۶	۱/۱۱۴	۱/۷۵۶
زیان‌دهی	Loss	۰/۱۳۳	۰/۰۰۰	۰/۳۴۰	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰
ارزش بازار به دفتری حقوق صاحبان سهام	MTB	۳/۲۸۱	۲/۸۴۰	۲/۱۹۹	۰/۱۷۴	۹/۹۲۴
جریان نقد عملیاتی	Cashflow	۰/۱۱۲	۰/۱۰۹	۰/۱۲۴	-۰/۴۶۰	۰/۶۴۲
اقلام تعهدی غیراختیاری	NA	۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	۰/۰۷۶	-۰/۲۳۳	۰/۲۸۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بر اساس نتایج جدول ۲، مشاهده می‌شود میانگین متغیرهای کیفیت گزارشگری مالی که از قدرمطلق خطاهای مدل کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) و کازنیک (۱۹۹۹) گرفته شده است، هر دو حدود ۰/۰۸ بوده و هر چقدر این مقادیر به صفر نزدیکتر باشند، کیفیت بالاتر است. متغیر بازده تعدیل‌شده نیز میانگینی حدود ۰/۰۲۴ را داشته که نشان می‌دهد میانگین بازده انباشته ۱۲ ماهه در طول سال برای شرکت‌های نمونه حدود ۲۴ درصد است. متغیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نیز دارای میانگین منفی و نزدیک به صفر می‌باشد. ماهیت این عدد منفی بوده و به همین علت مقدار بیشترین مقدار صفر می‌باشد. اقلام تعهدی اختیاری که از مقادیر خطای مدل مک نیکولز (۲۰۰۲) استخراج شده است دارای میانگین صفر می‌باشد. شاخص رقابت در بازار نیز دارای میانگینی حدود ۹ درصد بوده و این مقدار نیز از عدد میانه برای شرکت‌ها بزرگتر بوده که نشان می‌دهد در بیشتر مشاهدات نمونه، تمرکز صنعت در بخش فروش مشهود است. اهرم مالی حاکی از آن است که مجموع بدهی به دارایی شرکت‌ها حدود ۵۹ درصد بوده و سود خالص به دارایی‌ها نیز حدود ۱۱ درصد است. میانگین رشد فروش‌ها حدود ۲۰ درصد بوده و مثبت است و حدود ۱۳ درصد از مشاهدات زیان‌ده هستند.

۵-۲- نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

در این قسمت به بررسی نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخته خواهد شد.

نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

فرضیه اول: مقایسه‌پذیری حسابداری رابطه مثبت با کیفیت گزارشگری مالی دارد. لازم به ذکر است آزمون این فرضیه بر اساس دو شاخص کیفیت گزارشگری مالی به عنوان متغیر وابسته سنجیده خواهد شد.

با توجه به جدول ۳، نخست به پیش‌شرط‌های برازش مدل پرداخته می‌شود. مشاهده می‌شود مقدار معناداری آماره فیشر در هر دو مدل، ۰/۰۰۰ بوده و با توجه به این که این مقدار زیر سطح خطای ۵ درصد است، برازش مناسب مدل را می‌رساند. از سویی، مقدار ضریب تعیین تعدیل‌شده برای مدل با شاخص اول ۰/۲۱۳ و برای مدل با شاخص دوم ۰/۲۳۳ بوده و به عبارتی، به ترتیب حدود ۲۱ و ۲۳ درصد از متغیر وابسته توسط متغیرهای سمت راست معادله تبیین شده‌اند.

همچنین، آماره دوربین واتسون نیز برای هر دو مدل، با قرار گرفتن بین بازه ۱/۵ الی ۲/۵ نشان از عدم وجود خودهمبستگی مرتبه اول بین خطاهای مدل می‌باشد. برای بررسی دقیق‌تر از آزمون براش‌گادفری بهره برده شده است.

به منظور بررسی ناهمسانی واریانس و عدم وجود خودهمبستگی بین جملات خطای مدل رگرسیونی، به ترتیب از آزمون‌های وایت و براش-گادفری استفاده شده است. مشخص است که معناداری دو آزمون برای هر دو مدل بیش از سطح خطای ۵ درصد بوده و بنابراین، فرض همسانی واریانس و وجود خودهمبستگی مراتب بالاتر در جملات خطای مدل، رد شده و برازش مدل به صورت مناسب شکل گرفته است و نیاز به رفع آن‌ها نیست.

در مورد متغیر مستقل اصلی پژوهش، یعنی متغیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی مقدار معناداری در مدل با شاخص اول و شاخص دوم به ترتیب، ۰/۰۱۷ و ۰/۰۳۷ بوده و با توجه به اینکه این مقادیر کمتر از سطح خطای ۵ درصد است، فرضیه اول با استفاده از هر دو شاخص کیفیت گزارشگری مالی تأیید گردیده و مقایسه‌پذیری حسابداری رابطه مثبت با کیفیت گزارشگری مالی دارد.

دقت شود که ضریب در هر دو مدل منفی و برابر ۰/۲۷۲- و ۰/۰۴۲- است، یعنی افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی سبب کاهش قدرمطلق خطای اقلام تعهدی، گردیده و هرچه این مقدار کمتر شود، کیفیت گزارشگری مالی افزایش یافته است.

جدول ۳- نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

ضریب			ضریب			متغیر	
معناداری	آماره‌تی	ضریب	معناداری	آماره‌تی	ضریب		
کیفیت گزارشگری مالی (مدل کازنیک، ۱۹۹۹)			کیفیت گزارشگری مالی (مدل کوتاری و همکاران، ۲۰۰۵)				
۰/۰۰۱	۳/۵۴۲	۰/۲۰۰	۰/۰۰۰	۵/۴۲۲	۰/۲۲۲	C	ضریب ثابت
۰/۰۳۷	-۲/۰۹۵	-۰/۰۴۲	۰/۰۱۷	-۲/۳۸۹	-۰/۲۷۲	ACCTCOMP	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

متغیر		ضریب	آماره‌تی	معناداری	ضریب	آماره‌تی	معناداری
		کیفیت گزارشگری مالی (مدل کوتاری و همکاران، ۲۰۰۵)			کیفیت گزارشگری مالی (مدل کازینیک، ۱۹۹۹)		
اندازه شرکت	Size	-۰/۰۱۳	-۴/۷۰۷	۰/۰۰۰	-۰/۰۱۱	-۳/۴۶۵	۰/۰۰۱
اهرم مالی	Lev	۰/۰۵۱	۲/۴۱۲	۰/۰۱۶	۰/۱۰۶	۴/۴۴۱	۰/۰۰۰
بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۱۹۲	۲/۵۲۹	۰/۰۱۲	۰/۳۷۸	۶/۸۴۲	۰/۰۰۰
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	-۰/۰۰۵	-۰/۳۹۰	۰/۶۹۷	-۰/۰۳۲	-۱/۷۸۹	۰/۰۷۴
رشد فروش	Growth	۰/۰۰۵	۰/۵۸۱	۰/۵۶۱	۰/۰۰۶	۰/۶۷۵	۰/۵۰۰
سن شرکت	Age	-۰/۰۲۰	-۱/۳۷۶	۰/۱۶۹	-۰/۰۴۷	-۲/۳۶۶	۰/۰۱۸
زیان‌دهی	Loss	۰/۰۱۳	۱/۸۴۱	۰/۰۶۶	۰/۰۹۵	۸/۵۸۱	۰/۰۰۰
ارزش بازار به دفتری حقوق صاحبان سهام	MTB	۰/۰۰۱	۰/۰۵۱	۰/۹۵۹	-۰/۰۰۴	-۲/۶۰۰	۰/۰۱۰
اثرات صنعت	$\sum IND$		کنترل گردید	کنترل گردید		کنترل گردید	
اثرات سال	$\sum YEAR$		کنترل گردید	کنترل گردید		کنترل گردید	
آماره فیشر (معناداری)		۳/۷۷۶ (۰/۰۰۰)		۵/۴۴۰ (۰/۰۰۰)			
ضریب تعیین		۰/۲۱۷		۰/۲۸۵			
ضریب تعیین تعدیل‌شده		۰/۲۱۳		۰/۲۳۳			
آماره دوربین‌واتسون		۲/۰۰۸		۱/۷۵۶			
معناداری آزمون وایت		۰/۵۳۴		۰/۸۳۲			
معناداری آزمون برانش-گادفری		۰/۴۷۸		۰/۲۸۴			

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۵-۳- نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

فرضیه دوم: مقایسه‌پذیری حسابداری رابطه مثبتی با کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری دارد. مانند فرضیه اول با توجه به جدول ۴، نخست به پیش‌شرط‌های برازش مدل پرداخته می‌شود. مشاهده می‌شود مقدار معناداری آماره فیشر، ۰/۰۰۰ بوده و با توجه به این که این مقدار زیر سطح خطای ۵ درصد است، برازش مناسب مدل را می‌رساند. از سویی، مقدار ضریب تعیین تعدیل‌شده ۰/۵۱۰ بوده و به عبارتی، حدود ۵۱ درصد از متغیر وابسته توسط متغیرهای سمت راست معادله تبیین شده‌اند. همچنین، آماره دوربین‌واتسون نیز، با قرار گرفتن بین بازه ۱/۵ الی ۲/۵ نشان از عدم وجود خودهمبستگی مرتبه اول بین خطاهای مدل می‌باشد. برای بررسی دقیق‌تر از آزمون برانش-گادفری بهره برده شده است.

جدول ۴- نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

متغیر		ضریب	انحراف معیار	آماره‌تی	معناداری
ضریب ثابت		-۰/۰۷۸	۰/۰۴۵	-۱/۷۱۷	۰/۰۸۷

پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی
دوره ۱۵ / پیاپی ۶۰ / زمستان ۱۴۰۲

۰/۰۲۴	-۲/۲۶۳	۰/۰۳۱	-۰/۰۷۰	DA	اقلام تعهدی اختیاری
۰/۰۹۸	-۱/۶۵۷	۱/۳۷۹	-۲/۲۸۵	ACCTCOMP	قابلیت مقایسه صورتهای مالی
۰/۰۰۰	-۳/۳۶۷	۱/۵۷۱	-۵/۲۸۴	DAACCTCPM	اثر تعاملی
۰/۸۷۲	-۰/۱۶۱	۰/۰۵۴	-۰/۰۰۹	CASHFLOW	جریان نقد عملیاتی
۰/۴۲۸	۰/۷۹۳	۰/۰۰۳	۰/۰۰۲	SIZE	اندازه شرکت
۰/۰۰۰	۸/۲۵۷	۰/۰۰۲	۰/۰۱۳	MTB	ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام
۰/۳۵۳	۰/۹۳۹	۰/۰۹۱	۰/۰۸۵	NA01	اقلام تعهدی غیراختیاری
۰/۷۹۹	۰/۲۵۵	۰/۱۸۰	۰/۰۴۶	HHI	شاخص هرفیندال
کنترل گردید				IND \sum	اثرات صنعت
کنترل گردید				YEAR \sum	اثرات سال
(۰/۰۰۰) ۱۷/۱۴۵				آماره فیشر (معناداری)	
۰/۵۴۱				ضریب تعیین	
۰/۵۱۰				ضریب تعیین تعدیل شده	
۲/۳۲۲				آماره دوربین واتسون	
۰/۱۷۰				معناداری آزمون وایت	
۰/۱۶۱				معناداری آزمون براش-گادفری	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

به منظور بررسی ناهمسانی واریانس و عدم وجود خودهمبستگی بین جملات خطای مدل رگرسیونی، به ترتیب از آزمون‌های وایت و براش-گادفری استفاده شده است. مشخص است که معناداری دو آزمون بیش از سطح خطای ۵ درصد بوده و بنابراین، فرض همسانی واریانس و وجود خودهمبستگی مراتب بالاتر در جملات خطای مدل، رد شده و برازش مدل به صورت مناسب شکل گرفته است و نیاز به رفع آن‌ها نیست. در مورد متغیر اثر تعاملی که قرار است تأیید یا عدم تأیید فرضیه بر اساس آن انجام شود، مقدار معناداری برای اثر تعاملی قابلیت مقایسه صورتهای مالی و اقلام تعهدی اختیاری، ۰/۰۰۰ بوده و با توجه به اینکه این مقادیر کمتر از سطح خطای ۵ درصد است، فرضیه دوم نیز تأیید گردیده و مقایسه‌پذیری حسابداری رابطه منفی با کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری دارد. به عبارتی، بالاتر بودن قابلیت مقایسه صورتهای مالی در سال گذشته سبب افزایش درک استفاده‌کنندگان صورتهای مالی از قیمت‌گذاری اقلام تعهدی شده و بر این اساس، هرچه ضریب متغیر منفی‌تر بوده، درک سرمایه‌گذاران بالاتر بوده و فرضیه دوم تأیید می‌گردد.

۶- بحث و نتیجه‌گیری

هیات استاندارد حسابداری مالی (۲۰۱۰) بیان می‌کند که مقایسه‌پذیری، سودمندی اطلاعات حسابداری را افزایش می‌دهد و استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی را قادر می‌سازد تا شباهت‌ها و تفاوت‌های بین پدیده‌های اقتصادی را شناسایی کنند. علاوه بر این، این هیات در سال ۱۹۸۰ بیان می‌کند، در صورتی که اطلاعات مقایسه‌ای در دسترس نباشد، تصمیم‌های سرمایه‌گذاری و وام‌دهی نمی‌توانند منطقی باشند. تحقیقات در این زمینه نیز براهمیت مقایسه‌پذیری در قضاوت عملکرد شرکت تأکید دارند. تحقیقات موجود درباره مقایسه‌پذیری حسابداری عمدتاً بر مزایای آن برای استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی مانند تحلیلگران مالی و اعتباردهندگان تأثیر می‌گذارد (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱؛ کیم و همکاران، ۲۰۱۳). مطالعات بسیار کمی به بررسی پیامدهای مقایسه‌پذیری برای مدیران، به عنوان یک بخش مهم در روند تولید و انتشار اطلاعات پرداخته‌اند. همچنین، پیامدهای مقایسه‌پذیری برای کاربران به طور کامل مورد بررسی قرار نگرفته است. در این راستا در این مقاله به بررسی پیامدهای مقایسه‌پذیری بر تهیه‌کنندگان و کاربران صورت‌های مالی می‌پردازیم. ابتدا تأثیر مقایسه‌پذیری را بر توانایی مدیران برای پیش‌بینی دقیق‌تر عملکرد آتی شرکت و تهیه صورت‌های مالی با کیفیت‌تر بررسی می‌کنیم. همچنین شواهدی ارائه می‌دهیم که نشان می‌دهد مقایسه‌پذیری با پیش‌بینی‌های مدیریتی دقیق‌تر و صریح‌تر رابطه دارد و این تصور که مقایسه‌پذیری به مدیران کمک می‌کند پیش‌بینی‌های دقیق‌تری از عملکرد آتی شرکت داشته باشند، را تأیید می‌کند.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به عنوان متغیر مستقل سبب کاهش متغیر وابسته، یعنی قدرمطلق خطای اقلام تعهدی گردیده و هرچه این مقدار کمتر شود، کیفیت گزارشگری مالی افزایش یافته است. همچنین مقایسه‌پذیری با کیفیت گزارشگری مالی بالاتر در نمونه‌هایی همراه است که اقلام تعهدی اختیاری بیانگر تلاش‌های مدیران برای سیگنال‌دهی عملکرد آتی شرکت هستند. در مجموع، نتایج آزمون‌ها نشان می‌دهد که مقایسه‌پذیری با کیفیت گزارشگری مالی بالاتر ارتباط دارد چرا که مقایسه‌پذیری باعث بهبود فرآیند برآورد اقلام تعهدی و توانایی سیگنال‌دهی عملکرد آتی می‌گردد. نتایج ما نیز نشان می‌دهد که بالاتر بودن قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در سال گذشته سبب افزایش درک استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی از قیمت‌گذاری اقلام تعهدی شده و بر این اساس، هرچه ضریب متغیر منفی‌تر بوده، درک سرمایه‌گذاران بالاتر بوده است. همچنین دریافتیم که سرمایه‌گذاران با شدت کمتری به اقلام تعهدی زمانی که قابلیت مقایسه بیشتر است، پاسخ می‌دهند. از آنجایی که تحقیقات قبلی نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران تمایل دارند تداوم اقلام تعهدی و اقلام تعهدی بیش از حد را برآورد کنند، نتایج ما با قابلیت مقایسه سازگار است و به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا مفاهیم اقلام تعهدی اختیاری را بهتر درک کنند. نتایج تحقیق با آزمون میسکین (۱۹۸۳) که به طور همزمان تداوم اقلام تعهدی و قیمت‌گذاری سرمایه‌گذاران اقلام تعهدی را بررسی می‌کند، این تصور را تأیید می‌کند. به طور کلی، نتایج ما نشان می‌دهد که توانایی سرمایه‌گذاران برای درک اقلام تعهدی با قابلیت مقایسه افزایش می‌یابد، و این مقایسه با کارایی بالاتر قیمت‌گذاری اقلام تعهدی مرتبط است.

در مجموع، نتایج آزمون‌ها نشان داد که مقایسه‌پذیری با کیفیت گزارشگری مالی بالاتر ارتباط دارد چرا که مقایسه‌پذیری باعث بهبود فرآیند برآورد اقلام تعهدی و توانایی سیگنال‌دهی عملکرد آتی می‌گردد. تحقیقات آتی می‌تواند به بررسی میزان ارتباط بین مقایسه‌پذیری و کیفیت گزارشگری مالی ناشی از بهبودها در سیگنال‌دهی مدیریتی برخلاف کاهش مدیریت سوددهی بپردازد.

یافته‌های دیگر تحقیق نشان می‌دهد، هنگامی که مقایسه‌پذیری بزرگتر باشد، سرمایه‌گذاران پاسخ چندان قوی به اقلام تعهدی اختیاری نشان نمی‌دهند. از آنجایی که تحقیقات گذشته نشان داد سرمایه‌گذاران تداوم اقلام تعهدی را بیش از اندازه برآورد نموده و قیمت‌گذاری اقلام تعهدی را دست بالا می‌گیرند، نتایج ما با کمک مقایسه‌پذیری به سرمایه‌گذاران در درک بهتر پیامدهای اقلام تعهدی اختیاری همخوانی دارد. در کل، نتایج نشان می‌دهد که توانایی سرمایه‌گذاران برای درک اقلام تعهدی با مقایسه‌پذیری افزایش یافته و مقایسه‌پذیری با کارایی بالاتر اقلام تعهدی ارتباط دارد.

این مطالعه پیامدهای عملی نیز دارد. این مطالعه شواهدی ارائه می‌دهد دال بر آنکه مقایسه‌پذیری بیشتر نه تنها باعث بهبود کیفیت اطلاعات منتشر شده از سوی مدیران می‌گردد بلکه کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی از سوی سرمایه‌گذاران را نیز افزایش می‌دهد. در آینده، تدوین‌کنندگان استاندارد حسابداری باید در سنجش هزینه و فایده روش‌های جایگزین حسابداری برای یک پدیده اقتصادی دقت نمایند چرا که چنین امری باعث تقلیل مقایسه‌پذیری و در نتیجه آگاهی‌بخشی اطلاعات صورت‌های مالی می‌گردد.

فهرست منابع

- ۱) خان محمدی، محمد، مرادی و خدایی، (۱۳۹۷)، "بررسی رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و نگهداشت وجه نقد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، مجله پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی، سال دوم، شماره سه (پیاپی چهارم)، جلد یک
- ۲) رضایی، فرزین؛ مریم مرادی و لیلا مرادی، (۱۳۹۹)، "تأثیر ویژگی‌های شرکت بر رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و نگهداشت وجه نقد شرکت‌ها"، پژوهش‌های تجربی حسابداری، صص ۶۱-۸۰.
- ۳) فرساد، غلامرضا و مهدی معدنچی، (۲۰۱۹)، "نقش اقلام تعهدی در سودآوری و سود سهام شرکت‌ها"، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۱(۴۲)، صص ۷۱-۹۲.
- ۴) کیا، علی و مهدی صفری گرایلی، (۱۳۹۶)، "قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت سود واقعی"، مجله علمی-پژوهشی دانش حسابداری مالی، دوره ۴، شماره ۲، پیاپی ۱۳، صص ۱۱۵-۱۳۷

۵) مقدم، رقیه و زهرا لشگری، (۱۳۹۷)، "تأثیر سیاست‌های تقسیم سود سهام بر تصمیمات سرمایه‌گذاری با تأکید بر کیفیت گزارشگری مالی"، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۰(۴۰)، صص ۴۶-۲۱.

۶) مهدوی، غلامحسین و غلامرضا رضایی، (۱۳۹۲)، "بررسی اثرات کیفیت گزارشگری مالی بر سیاست تقسیم سود"، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۵(۱۷)، صص ۱-۳۲.

- 7) Arya, A., Glover, J., & Sunder, S. (2003), "Is Transparent Financial Reporting Better for Shareholders?", *Accounting Horizons*, 17, PP. 111-116.
- 8) Barth, M., Landsman, W., Lang, M., & Williams, C. (2012), "Are IFRS-based and US GAAPbased Accounting amounts Comparable?", *Journal of Accounting and Economics*, 54, PP. 68-93.
- 9) Beaver, W., & Engel, E. (1996), "Discretionary Behavior with Respect to Allowances for Loan Losses and the Behavior of Security Prices", *Journal of Accounting and Economics*, 22, PP. 177-206.
- 10) Bowen, R., Rajgopal, S., & Venkatachalam, M. (2008), "Accounting Discretion, Corporate Governance, and Firm Performance", *Contemporary Accounting Research*
- 11) Beatty, A., Liao, S., & Yu, J. J. (2013), "The Spillover Effect of Fraudulent Financial Reporting on Peer Firms' Investments", *Journal of Accounting and Economics*, 55, PP. 183-205.
- i. Chauhan, Y., & Kumar, S. B. (2019), "Does Accounting Comparability Alleviate the Informational Disadvantage of Foreign Investors?", *International Review of Economics & Finance*, 60, PP. 114-129.
- 12) Chen, C., Collins, D., Kravet, T., & Mergenthaler, R. (2014), "Financial Statement Comparability and the Efficiency of Acquisition Decisions", (Working Paper).
- 13) Cheng, P., Man, P., & Yi, C. H. (2013), "The Impact of Product Market Competition on Earnings Quality", *Accounting & Finance*, 53(1), PP. 137-162.
- 14) Choi, J., Choi, S., Myers, L., & Ziebart, D. (2014), "Financial Statement Comparability and the Ability of Current Stock Returns to Reflect the Information in Future Earnings", (Working Paper).
- 15) Choi, S., & Salamon, G. (1989), "Advances in Quantitative Analysis of Finance and Accounting3", PP. 85-110.
- 16) De Franco, G., Kothari, S. P., & Verdi, R. (2011), "The Benefits of Financial Statement Comparability", *Journal of Accounting Research*, 49(4), PP. 895-931.
- 17) Desir, R. (2012), "How Do Managers of Non-announcing Firms Respond to Intra-industry Information Transfers?", *Journal of Business Finance & Accounting*, 9, PP. 1180-1213.
- 18) Durnev, A., & Mangen, C. (2009), "Corporate Investments: Learnings from Restatements", *Journal of Accounting Research*, 47(3), PP. 679-720.
- 19) Demerjian, P., Lev, B., Lewis, M., & McVay, S. (2013), "Managerial Ability and Earnings Quality", *The Accounting Review*, 88(2), PP. 463-498.
- 20) Francis, J., Lafond, R., Olsson, P., & Schipper, K. (2005), "The Market Pricing of Accruals Quality", *Journal of Accounting and Economics*, 39, PP. 295-327.
- 21) Francis, J., Huang, S., & Khurana, I. (2015), "The Role of Similar Accounting Standards in Cross-border Mergers and Acquisitions", *Contemporary Accounting Research*, 33(3), PP. 1298-1330.

- 22) Gordon, E., Greiner, A., Kohlbeck, M., Lin, S., & Skaife, H. (2013), "Challenges and Opportunities in Cross-country Accounting Research", *Accounting Horizons*, 27(1), PP. 141-154.
- 23) Gong, G., Li, L. Y., & Zhou, L. (2013), "Earnings Non-synchronicity and Voluntary Disclosure", *Contemporary Accounting Research*, 30(4), PP. 1560-1589.
- 24) Habib, A., Monzur Hasan, M., Al-Hadi, A. (2017), "Financial Statement Comparability and Corporate Cash Holdings", *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 3(13), PP. 304-321.
- 25) Holthausen, R., & Verrecchia, R. (1988), "The Effects of Sequential Information Releases on the Variance of Price Changes in an Intertemporal Multi-asset Market", *Journal of Accounting Research*, 26, PP. 82-106.
- 26) Kim, S., Kraft, P., & Ryan, S. (2013), "Financial Statement Comparability and Credit Risk", *Review of Accounting Studies*, 18, PP. 783-823.
- 27) Kothari, S. P., Leone, A. J., & Wasley, C. E. (۲۰۰۵), "Performance Matched Discretionary Accrual Measures", *Journal of Accounting and Economics*, 39(1), PP. 163-197.
- 28) Kasznik RO. (1999), "On the Association between Voluntary Disclosure and Earnings Management", *Journal of Accounting Research*, 37, PP. 57-81.
- 29) Libby, R., & Luft, J. (1993), "Determinants of Judgment Performance in Accounting Settings: Ability, Knowledge, Motivation, and Environment", *Accounting, Organizations and Society*, 18(5), PP. 425-450.
- 30) Louis, H., & Robinson, D. (2005), "Do Managers Credibly Use Accruals to Signal Private Information? Evidence from the Pricing of Discretionary Accruals around Stock Splits", *Journal of Accounting and Economics*, 39, PP. 361-380.
- 31) Maiga, A. S., & Jacobs, F. A. (2006), "Assessing the Impact of Benchmarking Antecedents on Quality Improvement and its Financial Consequences", *Journal of Management Accounting Research*, 18, PP. 97-123.
- 32) Mitchell, M. L., & Mulherin, J. H. (1996), "The Impact of Industry Shocks on Takeover and Restructuring Activity", *Journal of Financial Economics*, 41, PP. 193-229.
- 33) Perotti, P., & Wagenhofer, A. (2014), "Earnings Quality Measures and Excess Returns", *Journal of Business Finance & Accounting*, 41(5), PP. 545-571.
- 34) Revsine, L., Collins, D., Johnson, W. B., & Mittelstaedt, H. F. (2011), "Financial Reporting and Analysis (5th ed.)", New York, NY: McGraw-Hill Irwin.
- 35) Sloan, R. (1996), "Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flows about Future Earnings?", *The Accounting Review*, 71, PP. 289-315.
- 36) Srivastava, A. (2014), "Why Have Measures of Financial Reporting Quality Changed over Time?", *Journal of Accounting and Economics*, 57, PP. 196-217.
- 37) Schipper, K. (1989), "Commentary on Information Transfers", *Accounting Horizons*, 4, PP. 94-107.
- 38) Sohn, B. C. (2016), "The Effect of Accounting Comparability on the Accrual-based and Real Earnings Management", *Journal of Account Public Policy*, 35(5), PP. 513-539.
- 39) Teoh, S., & Wong, T. (1993), "Perceived Auditor Quality and the Earnings Response Coefficient", *The Accounting Review*, 68(2), PP. 346-366.
- 40) Watts, R., & Zimmerman, J. (1986), "Positive Accounting Theory", Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- 41) Xie, H. (2001), "The Mispricing of Abnormal Accruals", *The Accounting Review*, 76(3), PP. 357-373.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Abstract

<https://doi.org/10.30495/faar.2023.707967>

Comparability of Accounting, Quality of Financial Reporting and Pricing Efficiency of Optional Accruals

Farzaneh Nasirzadeh¹
Seyed Mohsen Salehi Vaziri²

Received: 29 / September / 2023

Accepted: 01 / December / 2023

Abstract

This study examines the relationship between accounting comparability and the quality of financial reporting and the pricing efficiency of discretionary accruals, taking the view that comparability improves the information environment and not only enhances the ability of managers to accurately assess liabilities, it also improves investors' understanding of commitments. The investigation companies included 71 companies during the years 2012 to 2019. In this study, Di Franco's (2011) model for accounting comparability, Kotari et al. (2005) and Kaznik's (1999) models for financial reporting quality, and McNichols' (2002) model for accruals were used. The findings showed that increasing the comparability of financial statements reduced the absolute value of accruals and the lower the amount, the higher the quality of financial reporting. Overall, the obtained results revealed that comparability is associated with higher quality financial reporting, as comparability improves the accrual estimation process and the ability to signal future performance. Further, it was concluded that accountability comparability has a negative relationship with the pricing efficiency of optional accruals. In other words, the higher comparability of financial statements in the previous year has increased the perception of users regarding the financial statements of pricing of accruals. Accordingly, the more negative the coefficient of the variable, the higher the understanding of investors. We also found that when comparability was greater, the investors did not respond so strongly to optional accruals.

Keywords: Accounting Comparability, Financial Reporting Quality, Optional Accrual Pricing

¹ Department of Accounting, Ferdowsi University, Mashhad, Iran. Corresponding Author.
nasirzadeh@um.ac.ir

² Department of Accounting, Ferdowsi University, Mashhad, Iran. seyedmohsen.salehivaziri@mail.um.ac.ir

<http://faar.iauctb.ac.ir>

79

Creative Commons – Attribution 4.0
International – CC BY 4.0
Creativecommons.org